

Evaluatie Pilot Jeugdcoach 2018-2021

Gemeente Eersel

Evaluatie Pilot Jeugdcoach

Sinds 2015 is preventie een gemeentelijke taak in de jeugdwet. Een gemeente heeft verschillende middelen tot haar beschikking om deze taak te vervullen.

In de gemeente Eersel is in 2018 een driejarige pilot voor de inzet van een jeugdcoach gestart. Het overkoepelende doel was te onderzoeken of de inzet deze functie van meerwaarde kan zijn voor jongeren in Eersel en kan ondersteunen bij de preventieve taken vanuit de jeugdwet.

De pilot is mede op aanvraag van belangrijke samenwerkingspartners vanuit Kempenbranie tot stand gekomen (Rythovius College, Pius X, Groote Aard, Novadic Kentron, GGD en andere welzijnsinstanties); zij hadden een grote vraag naar deze functie in de gemeente.

Eersel is niet de enige Kempengemeente met een dergelijke pilot; iedere Kempengemeente heeft inmiddels één of meerdere jeugdcoaches beschikbaar en zet deze naar eigen inzicht in. Deze inzet is gebaseerd op de ondersteuningsbehoefte van de jeugdigen in de eigen gemeente.

De jeugdcoach biedt laagdrempelige ondersteuning aan jeugdigen, zonder direct over te gaan op professionele hulpverlening. Hij/zij (voortaan: hij) sluit gemakkelijk aan bij de belevingswereld van een jeugdige. Problemen worden in een vroeg stadium gesignaleerd en kunnen door een goede aanpak afgewend of doorgestuurd worden naar de juiste instanties.

Inmiddels is de pilot in de gemeente Eersel ten einde. Door deze evaluatie wordt aan de hand van de doelstellingen onderzocht of deze behaald zijn en of het wenselijk is dat de functie structureel gemaakt wordt.

Onderstaande tekst beschrijft eerst de doelstellingen, daarna wordt een korte samenvatting gegeven van de aanpak van de pilot aan de hand van de chronologische projectfases. De doelstellingen vormen daarna de kapstok voor de interne en externe evaluatie van de pilot.

1. Doelstellingen

Het overkoepelende doel van de pilot is ooit geweest om te onderzoeken of de inzet van een jeugdcoach van meerwaarde kan zijn voor jongeren in Eersel en kan ondersteunen bij de preventieve taken vanuit de jeugdwet.

De doelstelling luidt als volgt; de functie van jeugdcoach heeft in de gemeente Eersel een meerwaarde op het gebied van

- primaire en secundaire preventie;
- het stimuleren van de eigen kracht van jongeren (doel jeugdwet);
- het stimuleren van een positief ontwikkelklimaat voor jongeren in Eersel (gerelateerd aan de doelstelling van Kempenbranie);

2. Resultaten van de pilot

Om de doelstellingen te kunnen evalueren is een beschrijving van de resultaten van de afgelopen drie jaren noodzakelijk. Door het gebruik van de procesfases uit projectmanagement is het mogelijk om een duidelijk beeld te geven van het proces van de afgelopen twee jaar in de pilot 'Jeugdcoach' en tot welke resultaten dit heeft geleid.

Oriëntatiefase

Het vinden van een jeugdcoach is een langdurig traject van enkele maanden geweest. In eerste instantie was het moeilijk om een geschikte kandidaat te vinden. Het (weinige) aantal beschikbare uren is mogelijk een belemmerende factor geweest.

In juli 2019 is de huidige jeugdcoach in zijn functie gestart. In eerste instantie is ingestoken op het afbakenen van de taken van de jeugdcoach. Het is mogelijk om deze functie op verschillende manieren in te vullen en er is gezocht naar aansluiting op de behoeften van de jongeren in Eersel. Dit bleek in de praktijk erg lastig. In de gemeente Eersel wonen veel jongeren, maar bleken fysiek en digitaal minder gemakkelijk te bereiken dan gehoopt.

Resultaat: Het vinden van een duidelijke taak en concrete structurele activiteit is noodzakelijk gebleken voor een jeugdcoach. Vanuit deze positie is het mogelijk om een vertrouwensband op te bouwen en daadwerkelijk te kunnen 'coachen'.

Definitiefase

Om een succesvolle structurele activiteit te organiseren is het nodig om aan te sluiten bij de behoeften van jongeren. Dit is niet mogelijk zonder eerst te onderzoeken op welke manier jongeren goed te bereiken zijn en wat zij nodig hebben van een jeugdcoach. Vanuit het gedachtengoed van Kempenbranie en uitgebreid onderzoek door de jeugdcoach (theoretisch en praktijk) is het volgende naar voren gekomen:

- Een jeugdcoach dient een goed rolmodel te zijn. Hij zorgt voor een zinvolle invulling van de dag en beïnvloedt op een positieve manier de sfeer in een groep jongeren. Het voorkomt bijvoorbeeld dat zij overlast veroorzaken door verveling, of dat zij gezondheidsproblemen krijgen. Daarnaast worden essentiële zaken zoals samenwerken en betrokkenheid gestimuleerd door middel van deelname aan georganiseerde activiteiten.
- Het is bij jeugdigen nuttig om te richten op 'overgangsjaren'. Dit zijn jaren waarin belangrijke veranderingen plaatsvinden; bijvoorbeeld van groep 2 naar 3, maar ook op bijvoorbeeld brugklassers.
- Een duurzame inzet van de jeugdcoach is noodzakelijk. Het is eerst nodig om goed contact tot stand te brengen, dit kan alleen door een duurzame investering in tijd. Je moet elkaar leren kennen. De doelstellingen van de inzet van een jeugdcoach worden daarmee niet behaald wanneer deze grotendeels ingezet worden op incidentele en kortdurende activiteiten.

Deze resultaten zijn meegenomen in de zoektocht naar een structurele activiteit voor de jeugdcoach. In dezelfde periode (eind 2019) werden de resultaten van de eerste meting onder jongeren van Kempenbranie bekend. Uit de meting bleek dat de Kempische jongeren een grote behoefte hadden aan georganiseerde vrijetijdsbesteding. Zij gaven aan een plek te willen waar zij samen kunnen hangen, chillen en vooral niets te hoeven doen.

Het Rythovius College is een partner van Kempenbranie wilde graag de jeugdcoach inzetten bij het ontwikkelen van een chillruimte (genaamd 'The Spot'). Dit bood een structurele activiteit welke volledig aansluit bij de doelstellingen van de jeugdcoach.

Resultaten:

- Afbakening van de inhoud van de functie jeugdcoach; richting tot het bereiken van jongeren en het behalen van de doelstellingen.
- Het vinden van een concrete structurele activiteit.

Vorbereidings- en ontwerpfas

Na enkele maanden voorbereiding bleek er veel animo vanuit brugklassers om wekelijks aan te sluiten in 'The Spot'. Ook in de Coronaperiode heeft de Spot doorgedraaid wanneer dit mogelijk bleek. Na opening is er veel geïnvesteerd in het leren kennen van de kinderen en het aanbieden van een goed aansluitend activiteiten aanbod. De terugkerende groep jeugdigen werd steeds groter en na een jaar kunnen we spreken van een groot succes door samenwerking met het Rythovius.

Resultaten:

- Een grote vaste groep kinderen is bereikt. Tijdens de activiteiten in The Spot wordt samenwerking, talentontwikkeling en onderlinge acceptatie gestimuleerd. Daarnaast was individuele coaching mogelijk en is de ruimte geboden om buiten de openingstijden van 'The Spot' gewoon langs te komen. Veel kinderen doen dit; even rustig 'hangen' in de pauze, in nabijheid samen huiswerk maken, even een praatje maken enz. Er is in een jaar tijd een veilige plek gecreëerd voor jongeren waar zij zichzelf kunnen en mogen zijn.

Realisatiefase

De inzet van de jeugdcoach van Eersel op het Rythovius College heeft veel gedaan voor de zichtbaarheid en de invulling van de functie in Eersel (en omstreken).

Hiermee is het gemakkelijker geworden om meerwaarde te hebben voor andere partijen. Het is duidelijk wat de jeugdcoach heeft te bieden, waardoor samenwerken gemakkelijker is geworden. Het succes van de ontwikkeling van The Spot en de samenwerking binnen Kempenbranie heeft ervoor gezorgd dat de vraag naar de inzet van de jeugdcoach zeer sterk is toegenomen binnen Eersel. Dit heeft geleid tot verschillende (wederom succesvolle) initiatieven welke de jeugdcoach op dit moment uitvoert:

Resultaten:

- De jeugdcoach van Eersel is structureel aanwezig op de Groote Aard tijdens praktijklessen en zorgt ook hier voor een structureel activiteiten aanbod in de pauzes. Hij heeft op deze school een signalerende functie en voert ook individuele laagdrempelige coachingstrajecten uit (preventief) met jongeren die dit nodig hebben. Hij stimuleert hen op een positieve manier om te ontwikkelen in hun eigen tempo met de moeilijkheden die zij ervaren.
- De jeugdcoach geeft incidenteel ook gastlessen op de Groote Aard met samenwerkingspartner MEE over allerlei onderwerpen (bijv. weerbaarheid, groepsdruk, enz.) om op deze manier bij te dragen aan een gezonde leefstijl.
- De samenwerking met het CJG+ neemt sterk toe; de jeugdcoach wordt steeds vaker gevraagd voor een structurele bijdrage in de preventieve sfeer bij jongeren in Eersel.
- Ook het Pius X heeft aangegeven een chillruimte te willen ontwikkelen. De jeugdcoach van Bladel/Reusel- de Mierden is sinds oktober 2021 hier werkzaam. De jeugdcoach van Eersel sluit daarbij periodiek om op deze manier ook 'feeling' te houden met de Eerselse leerlingen.
- De jeugdcoaches van de Kempengemeenten hebben in gezamenlijkheid 'De Mobiele Spot' gerealiseerd. De Mobiele Spot is rijdende Chillruimte voor en door jongeren onder leiding van de jeugdcoaches van de Kempengemeenten. Het is op deze manier mogelijk om op een laagdrempelige manier op elke locatie in de Kempengemeenten een activiteitenaanbod aan te bieden en hiermee onderlinge betrokkenheid te stimuleren en verveling (en daarmee overlast) tegen te gaan. De bus wordt in samenwerking met jongeren opgeknapt, zodat het naar eigen smaak te gebruiken is als Chillruimte. Sinds kort is hier ook een samenwerking met de dorpsraad van Steensel uit ontstaan.

Nazorgfase

Na de succesvolle vorming van de functie jeugdcoach hebben we het punt bereikt waarbij we de huidige projecten draaiende houden en nieuwe projecten willen starten. Vanuit de jeugdwet heeft de gemeente de taak om een preventief aanbod te realiseren. Voor de gemeente Eersel is de jeugdcoach daarin een belangrijk middel om dit te realiseren.

De beschikbare tijd per week is daarbij wel een grote bottleneck; de vraag naar de jeugdcoach is vele malen groter dan geboden kan worden. De jeugdcoach heeft op dit moment 13 uren per week beschikbaar.

Resultaten:

- Nieuwe samenwerkingsvragen dienen zich in hoog tempo aan. Op sommige vragen kunnen opgepakt worden door te verwijzen naar de kennis en kunde van onze netwerkpartners. Veel initiatieven tot samenwerking moeten we helaas laten schieten omdat de tijd en daarmee mogelijkheden ontbreken.

3. Evaluatie van de doelstellingen door samenwerkingspartners

Om de pilot te evalueren is een vragenlijst naar externe samenwerkingspartners uitgegaan. Zij werken veel samen met de jeugdcoach en hebben een goed beeld van het functioneren en de resultaten van de inzet. Er is gebruik gemaakt van een vragenlijst, welke is gebaseerd op de eerder genoemde doelstellingen. In onderstaande tekst worden de resultaten van deze evaluatie geanonimiseerd weergegeven.

3.1 Het uitvoeren van activiteiten op het gebied van primaire en secundaire preventie

Primaire preventie richt zich op alle jeugdigen; doel is het voorkomen van gezondheids- en ontwikkelingsproblemen.

Secundaire preventie is het vroegtijdig signaleren van problemen om op deze manier zo vroeg mogelijk in te kunnen grijpen en erger te voorkomen. Beide vormen van preventie zijn van toepassing in de taken van de jeugdcoach en worden ingezet.

Resultaten:

- De jeugdcoach voert binnen onze organisatie veel activiteiten uit op het gebied van primaire en secundaire preventie. Hij is structureel aanwezig voor activiteiten die de ontwikkeling en gezondheid bevorderen en geeft scholing op aan jeugdigen op het gebied van primaire preventie.

- De jeugdcoach is een belangrijke sparringspartner op het gebied van primaire preventie (bijv. voor passend aanbod voor bepaalde problematiek), maar ook op het gebied van signalering bij individuele problematiek.

3.2 Het stimuleren van de eigen kracht van jongeren (doel jeugdwet);

Jongeren kunnen heel veel zelf of samen met hun ouders/netwerk. Soms hebben zij meer ondersteuning nodig wanneer hun ontwikkeling minder voorspoedig verloopt.

De jeugdcoach coacht de jeugdige en zijn gezin/omgeving en stimuleert de jongere om zoveel mogelijk dingen zelf op te lossen of samen met het netwerk of gebruik te maken van lokale initiatieven uit de gemeente(n). Dit versterkt de onderlinge band in het netwerk, maar verbreedt ook de maatschappelijke participatie binnen de gemeente ('voor en met elkaar').

"Eigen kracht" wordt ook wel als volgt beschreven:

'Het aanboren, vergroten en benutten van eigen sterke kanten en van het sociale netwerk van burgers om te zorgen dat zij weer grip krijgen op hun leven en in staat zijn (lichte) problemen op te lossen en waar mogelijk te voorkomen in de toekomst' (Denktank Transformatie Jeugdstelsel, 2014)

Resultaten:

- Jeugdcoach legt door individuele gesprekken met de jongeren duidelijke verbindingen tussen de verschillende gebieden van de jeugdigen (bijv. school-privé)
- De jeugdcoach sluit aan bij de jongeren en bespreekt met hen situaties die ze zelf kunnen oplossen en daar waar kan leidt hij ze naar bestaande initiatieven, denk aan verenigingen, sportclubs. Hij heeft betrokkenheid bij gezinnen en kan deze ook voorzien van ondersteuning en tips in de thuissituatie
- De jeugdcoach heeft binnen een groep individuele aandacht voor de jongeren. Jeugdcoach is positief rolmodel die door gesprekken hun zelfvertrouwen stimuleert.

3.3 Het stimuleren van een positief ontwikkelklimaat voor jongeren in Eersel

Een positief ontwikkelklimaat houdt in dat de jeugdcoach de ontwikkeling bij jeugdigen stimuleert door een positieve houding aan te nemen en vooral de nadruk te leggen op het ontwikkelen van gezond gedrag (zowel fysiek als mentaal). Het netwerk wordt daarbij ook betrokken door de jeugdcoach, wanneer dit nodig is. Er wordt minder gewerkt aan het corrigeren of beperken van gedrag van de jeugdigen.

Resultaten:

- De jeugdcoach heeft grote meerwaarde binnen de organisatie: jeugdigen voelen gezien. Jeugdcoach is als rolmodel de gehele dag aanwezig. Ideeën voor activiteiten komen van de jeugdigen zelf. Vanuit preventief oogpunt is de samenwerking onderling van groot belang.
- We ervaren dat de jongeren zich openstellen en onderwerpen met de jeugdcoach bespreken die ze niet altijd met het onze eigen professionals bespreken. Zijn aanwezigheid zorgt ervoor dat jongeren gehoord en gezien worden door meer dan het de eigen professionals. Daarnaast heeft de jeugdcoach kennis van onderwerpen die ontbreekt bij onze professionals en kan deze kennis op een laagdrempelige manier overbrengen.
- Mede door de jeugdcoach wordt onze school weer een plek waar leerlingen ook na school willen zijn, uit eigen beweging en voor eigen behoefte. Dat is een hele mooie ontwikkeling.
- Door in gesprek te gaan met de jongeren wordt een positief ontwikkelklimaat gecreëerd door de jeugdcoach. Maar de jeugdcoach neemt het gedachtengoed ook mee in gesprekken met welzijnsprofessionals en andere activiteitenbegeleiders zodat zij deze rol ook overnemen.

4. Conclusie

In de evaluatie met externe samenwerkingspartners wordt unaniem aangegeven dat de jeugdcoach een meerwaarde is voor jeugdigen en een goede toevoeging aan de activiteiten van hun organisatie. De verbindende taak van de jeugdcoach wordt als grote meerwaarde gezien; hij luistert naar de jongeren, helpt hen zelf op weg of hij verbindt jeugdigen aan de juiste contactpersonen binnen de lokale gemeente(n) wanneer dit effectiever lijkt. De jeugdcoach heeft inmiddels een groot netwerk van professionals en stimuleert onderlinge samenwerking door professionals aan elkaar te verbinden. Al deze activiteiten dragen bij aan de gestelde doelstellingen.

Vanuit gemeenteperspectief kan genoemd worden dat de jeugdcoach een zeer belangrijk middel is geworden in de gemeentelijke taak voor het zorgdragen van een preventief aanbod voor jeugdigen. De jeugdcoach pikt trends en signalen vanuit jeugdigen op en koppelt deze op structurele wijze terug naar beleid. Hierdoor komen bepaalde doelgroepen duidelijker in beeld en kunnen specifieke problematieken gericht aangepakt worden. Ook komen knelpunten naar voren in de dienstverlening rondom jongeren waarna deze verder opgepakt kunnen worden.

Conclusie pilot: De jeugdcoach is binnen twee jaar een belangrijke functie geworden op het gebied van preventie, stimuleren van eigen regie en het stimuleren van een positief ontwikkelklimaat rondom jeugdigen. De pilot is daarmee een groot succes geworden en heeft vele mooie resultaten behaald.

Richting voor de toekomst:

De vraag naar de inzet van jeugdcoach neemt zeer sterk toe en is groter dan datgene wat we kunnen bieden. Op dit moment wordt vooral gericht op jongeren (12-18 jaar), echter meerdere scholen en organisaties hebben aangegeven ook graag gebruik te willen maken van de jeugdcoach bij jeugdigen in de leeftijd van 4 tot 12.

Ook ligt er een grote wens om meer samenwerking aan te gaan lokale initiatieven in de verschillende dorpen uit de gemeente. Op deze manier wordt gehoopt nog meer sociale cohesie te kunnen stimuleren tussen jeugdigen en lokale partijen.

Ook in gesprekken met de Adviesraad Sociaal Domein van Eersel en dorpsraad Steensel kwam het naar voren; er is al zoveel bereikt; maar we willen ook nog zo graag de jongeren bereiken die we nog niet in het vizier hebben, maar mogelijk wel ondersteuning nodig hebben.

De afdeling Welzijn van de gemeente Eersel heeft nog veel plannen en ambities voor onze jeugdigen en we zijn zeer gemotiveerd om deze te realiseren. Om dit voor elkaar te krijgen hebben we de jeugdcoach hard nodig.